

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

**КАФЕДРА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ПУБЛІЧНОГО
АДМІНІСТРУВАННЯ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Рівень вищої освіти

Спеціальність

Освітня програма

Група

Перший (бакалаврський)

Публічне управління
та адміністрування

Публічне управління

6.05.281.030.18.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Реалізація антикорупційної політики в системі
публічного адміністрування»

Виконала: студентка Єлизавета Столярчук

Керівник: к.е.н., доцент Оксана Єрмоленко

Рецензент: Д.е.н, професор кафедри економіки
підприємства, обліку і аудиту

Черкаського національного університету

Ім. Б. Хмельницького

Наталія АНДРУСЯК

Харків – 2022 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	6
Висновки до розділу 1	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	16
Висновки до розділу 2	23
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ РАДІ.....	24
Висновки до розділу 3	30
ВИСНОВКИ.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
РЕФЕРАТ	36
ДОДАТКИ.....	38

ВСТУП

Актуальність теми. На думку багатьох міжнародних та національних науковців та експертів, корупція є найважливішою проблемою у світі і, крім того, основною загрозою для розвитку суспільства. В умовах тотальної корупції в усіх гілках влади на всіх рівнях, особливо в країнах третього світу, неможливо вирішити соціальні, економічні та політичні проблеми.

Негативні наслідки, спричинені цим явищем, не лише заважають поступальному, поступальному розвитку суспільства, але й становлять серйозну загрозу інтересам національної безпеки [1].

Найбільш проблемною особливістю явища корупції було те, що воно щодня сприймалося як соціальна норма, хоча на рівні вербальних висловлювань більшість населення декларативно підтримує ідею небезпеки цього явища.

Незважаючи на складність походження та поширення корупції в кожній країні, основними факторами, що сприяють її поширенню, є, з одного боку, зростаюче зубожіння населення, погіршення рівня злочинності, висока нерівність розподілу доходів та відсутність соціальний захист в окремих країнах в У деяких країнах - в інших країнах - нарощування економічного потенціалу та щорічне збільшення фінансових доходів у формі іноземних інвестицій. Корупція в більшості країн Центральної та Східної Європи, а також у пострадянських країнах тісно пов'язана з економічними та соціальними змінами.

За результатами 2019 року, у світі немає країни, де б взагалі не було корупції. Найкраща ситуація - Нова Зеландія з рейтингом 9,4 (за 10-бальною шкалою від «0» до «10» «, з» 0 «- найвищий рівень корупції та» 10 «- найнижчий), найгірша - в Сомалі 1/1 Україна посіла 153 місце із 180 країн за корупцією з 2,2 балами.

Актуальність дослідження також впливає з необхідності виявлення недоліків правоохоронної системи, законодавців, етичної поведінки державних чиновників та інших посадових осіб усіх рівнів, а також запровадження нових підходів до запобігання корупції.

Боротьба з корупцією, а також дедалі складніші прояви корупції вимагають від правоохоронних органів розробки нових форм і методів боротьби з корупцією, вдосконалення попередніх з метою підвищення ефективності цієї діяльності та підвищення рівня таких влади[3].

Мета дослідження - вивчити, проаналізувати та узагальнити новітнє антикорупційне законодавство, погляди вчених на цю тему, міжнародно-правові стандарти для виявлення шляхів боротьби з корупцією у різних країнах, їх сильних та слабких сторін. Методи та шляхи вирішення цієї проблеми правоохоронними органами та іншими відомствами.

Для досягнення цієї мети було визначено та вирішено такі завдання:

1. Вивчити теоретичні засади антикорупційної політики в системі публічного адміністрування;
2. Проаналізувати антикорупційну політику в системі публічного адміністрування;
3. Охарактеризувати напрями удосконалення антикорупційної політики в системі публічного адміністрування.

Об'єкт дослідження є явище корупції на міжнародному рівні та на рівні українського законодавства, шляхи її подолання.

Предмет дослідження реалізація антикорупційної політики в системі публічного адміністрування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

В умовах сучасного соціального розвитку та інтеграції України в процеси глобалізації однією з найбільших і найнебезпечніших загроз нашому майбутньому є корупція та її неконтрольоване проникнення у всі сфери соціально-політичного, соціально-економічного та правового життя нашого держава [2].

Сьогодні немає жодної країни, жодної соціально-політичної системи, в якій корупція була б повністю ліквідована. Жодна країна не мала, не мала і навряд чи матиме повний і абсолютний імунітет від корупції найближчим часом, принаймні до тих пір, поки нинішня система політичних координат та нинішня соціально-політична формація. Корупція існує і проявляється навіть у розвинутих демократіях та вільних постіндустріальних економіках. Різниця між цими країнами полягає не в наявності чи відсутності корупції як такої, а в її масштабах, характері та динаміці корупції, наслідках корупції на економічні, політичні, правові та інші соціальні процеси. Отже, межа між «нами» та «ними» проходить там, де корупція від негативного соціально-політичного явища, присутність якого у публічному полі присутня, але контролюється, стає паразитичним елементом у суспільстві, який взаємопов'язаний як чужорідний орган у ДНК. Клітини-господарі, використовуючи всі наявні ресурси політичної влади лише для збільшення власної присутності та розповсюдження повного руйнівного впливу на всі процеси, необхідні для виживання всієї без винятку системи.

Корупція - найбільша хвороба політичної бюрократії сьогодні. Корупція виявляє неефективність уряду, його нездатність та функціональну недосконалість державних та громадських установ, що формують систему. Але це явище не є надбанням цивілізованого суспільства [5].

Чітко визначити термін «корупція» дуже важко, оскільки це складне соціально-економічне явище з надзвичайно великою диверсифікацією його проявів та форм залежно від релігійних, історичних, культурних та правових

відмінностей між країнами: інша - цілком прийнятна практика , елемент культурного вираження[19].

Соціальна природа корупції виявляється в тому, що:

- 1) має соціальну обумовленість (є продуктом соціального життя);
- 2) має свою соціальну цінність, яку суспільство платить за існування корупції, суттєво впливає на найважливіші соціальні процеси;
- 3) має історичне походження та глобальний характер, є правовим, економічним, політичним, психологічним та моральним явищем;
- 4) має здатність пристосовуватися до соціальної реальності, постійно мислити і змінюватися.

Більшість енциклопедичних словників трактують цей термін на основі латинського «Согтуріо» - корупція, корупція, підкуп, корупція державних і політичних чиновників, чиновників. У словниках ви також знайдете ще одне близьке до нього латиноамериканське слово, яке передує слову «корупція» - «корозія», що означає «корозія, руйнування». Порівняння цих подібних концепцій дозволяє нам інтерпретувати корупцію як процес, який порушує, руйнує суспільство, державу, внутрішній уряд тощо. Цей підхід підтверджується в сучасних українських реаліях [6].

Конкретні прояви цього соціального явища юридично та морально оцінюються державою та суспільством та вказують на соціальну природу корупції. Корупція характеризує основні соціальні процеси, що відбуваються в державі та суспільстві, вона відображає найважливіші проблеми для держави та суспільства. У країнах, де корупція широко поширена і має суттєвий вплив на соціально-економічні процеси, структурована та має системний вплив на чиновників (державних службовців), соціальні аномалії поступово стають правилом і стають звичним способом вирішення життєвих проблем, стаючи і спосіб життя більшої частини суспільства.

Корупція, яка порушує природні закони суспільного життя, є кримінальною формою зловживання. Різні активи, які стають об'єктом корупції, розподіляються між людьми не за природними законами суспільного життя, а за волею корумпованих чиновників, які зловживають наданою їм владою для отримання певних благ, які їм не належать за законом . закони соціального характеру. Це означає, що корупція завжди є «неприродною» (всупереч соціальним законам), щоб отримати користь від одних за рахунок

інших – і нічого іншого. Корупція зачіпає всіх громадян, крім самих корумпованих людей. Оскільки вони неприродно отримують товарів, які їм не належать, стільки брехні, що вони можуть звинуватити у втручанні в добробут інших: стільки, скільки вони неприродно отримали для себе – стільки, скільки взяли у інших [7].

Корупція – це зловживання державною владою в приватних інтересах; продаж державними чиновниками державної власності для задоволення особистих потреб; дії, що відхиляються від норм поведінки державного службовця під впливом особистих інтересів (багатство, влада, кар'єра); одержання юридичними особами платежів від фізичних або юридичних осіб і приватне зловживання державним майном; чинення перешкод проведенню економічних реформ і демократизації; спосіб подолання наслідків неефективного втручання держави у діяльність на ринку вільних економічних агентів [17].

Корупція – це не тільки ганьба, але й загроза економічного й політичного краху країни [18].

У країнах, де корупція широко поширена, корупційні відносини все частіше витісняють правові та етичні відносини між людьми. Корупція через соціальну аномалію поступово стає правилом і стає звичним способом вирішення життєвих проблем і стає нормою управління та стилем життя більшої частини суспільства. Найнебезпечнішим наслідком цього соціального стану є те, що в результаті зміни корупційних відносин між правовими та етичними відносинами соціальна психологія сильно порушується - люди у своїй поведінці психологічно налаштовані вирішувати проблеми з самого початку, психологічно.

Корупція відображається на психології певних людей. Чи буде вчинено корупційний акт чи ні, залежить від конкретної особи. Підкреслюючи психологічне коріння корупційної поведінки, слід припустити, що особа, яка бере участь у вчиненні корупційних дій, за своєю суттю не є корумпованою, так би мовити. Корупційні риси поведінки людини набуваються в процесі власної соціалізації. Корупція людини чи ні залежить не стільки від того, які традиції чи психологічні настанови вона прийняла з народження, скільки від соціальної атмосфери, в якій вона виросла, який психологічний клімат склався навколо неї, які дії вважаються аморальними та сприяють моралі. Іншими

словами, мова йде про обізнаність громадськості, яка охоплює багато аспектів суспільного життя, включаючи ставлення громадян до закону та їх реакцію на корупцію.

Захист суспільної свідомості від впливу корупції є одним із стратегічних напрямків запобігання корупції, що включає підтримку моральних цінностей та зростання суспільної свідомості. Ефективна антикорупційна діяльність вимагає соціальної бази, яка втілює бажання значної частини суспільства боротися з корупцією. За відсутності такого психологічного настрою в суспільстві антикорупційна діяльність правоохоронних та інших державних органів приречена.

При аналізі проблеми корупційної психології необхідно враховувати кілька принципів. Під корупціонером слід розуміти не лише державного службовця, який отримує хабар, а й особу, яка виконує керівні обов'язки в комерційній чи іншій організації, яка отримує незаконну винагороду, а також особу, яка дає хабар (винагороду); виборець, який віддає свій голос за певну плату.

Елементи психології корупціонерів (коли ми маємо на увазі активну корупцію, тобто підкуп) притаманні майже кожному дорослому. Саме цей факт завжди змушує враховувати психологічний фактор при створенні антикорупційних моделей, які розглядаються в рамках тієї чи іншої стратегії економічного розвитку.

Ядром корупційної психології зазвичай визнається мотивація поведінки, що означає цілий комплекс мотивів, тобто усвідомлених потреб, які виступають як спонукальні причини діяльності. Відповідно, поведінку корупціонерів в основному можна описати як модель зіткнення мотивів, яку іноді називають «моделлю ваг» або моделлю ризикованої поведінки.

Більшість зарубіжних науковців визнають корупцію різнобічним явищем, яке слід розглядати з різних точок зору:

- 1) настанови;
- 2) економіка;
- 3) культура;
- 4) соціологія;
- 5) психологія;
- 6) етика тощо.

На цій основі корупція має наслідки в різних сферах (рис. 1.1)

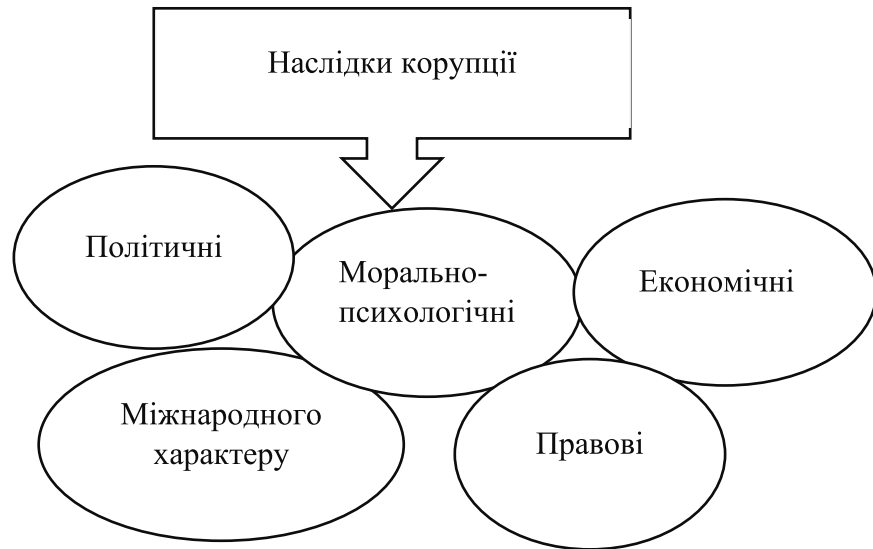

Рис.1.1.Наслідки корупції

Корупція – надзвичайно негативне явище. Його соціальна небезпека полягає в тому, що він: підриває авторитет держави, підриває утвердження демократичних основ у суспільстві, розвиток і функціонування державного апарату; серйозно обмежити конституційні права і свободи людей і громадян, особливо пересічних громадян, які найбільше страждають від корупції і не можуть уникнути тягаря корупції, втрачаючи при цьому довіру до демократичних принципів суспільства та держави; порушує верховенство права; призводить до гальмування та спотворення соціально-економічних реформ, перешкоджає розвитку ринкових відносин, особливо малих та середніх підприємств, а також припливу іноземних інвестицій; грубо порушує встановлений процес реалізації повноважень державних службовців, адміністративних структур місцевого самоврядування та юридичного сектору; надає нелегальні привілеї корумпованим групам і кланам, підпорядковує державну владу їхнім інтересам; сприяє криміналізації та посиленню економічних відносин, а також легалізації незаконно створених доходів; Організована злочинність, особливо економічна, стає передумовою її існування. порушує принцип соціальної справедливості, невідворотності покарання; руйнує духовні, моральні та соціальні цінності; ускладнює відносини з іншими державами та всією міжнародною спільнотою та

унеможлиблює надання іноземної допомоги.

Поняття «корупція» має важливе методологічне значення не лише для визначення всього спектра заходів, які вважаються корупційними, але й для аналізу організованої злочинності в політиці, економіці, юстиції та соціальній сфері. Визначення змісту та пізнавальних функцій терміна «корупція» є вихідною точкою законодавства, оскільки закон набуває чинності, коли охоплює явище у систематичній, структурній та функціональній формі. Корупція - це унікальне, багатогранне, асоціальне явище, яке є незаконним, аморальним та егоїстичним.

Відповідно до Закону України «Про принципи запобігання та боротьби з корупцією», поняття корупції розкривається таким чином: корупція - це використання особи, її службових повноважень та пов'язаних з нею можливостей отримання неправомірної вигоди або прийняття обіцянок / пропозицій таких вигоди для себе чи інших. або відповідно обіцянка / пропозиція або надання неправомірної переваги особі або, на її прохання, іншій фізичній або юридичній особі, з метою переконання цієї особи у зловживанні своїми службовими повноваженнями та пов'язаними з нею можливостями.

На мою думку, законодавець мав би визначити термін антикорупційний процес як процес реалізації основних принципів боротьби з корупцією, діяльності та реалізації уповноважених органів та їх прямих прав та обов'язків у боротьбі з корупцією, НУО та пересічні громадяни.

Термін антикорупція можна описати наступним чином: антикорупція – це контрольована діяльність уповноважених, спеціально призначених суб'єктів державного управління проти будь-яких проявів корупції.

Антикорупція в Україні базується на верховенстві закону, верховенстві права, всебічному здійсненні правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних заходів, необхідності підзвітності за корупційні правопорушення, відкритості та прозорості органів державної влади та місцевого самоврядування, участь громадськості у запобіжних та антикорупційних заходах., державний захист осіб, що сприяють здійсненню цих заходів, забезпечення відновлення порушених прав та законних інтересів, відшкодування шкоди, шкоди, заподіяної корупцією.

Кожен із цих принципів повинен відігравати важливу роль у здійсненні антикорупційних заходів.

Верховенство права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України - це норми прямої дії. Конституція України гарантує судовий процес захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина. Верховенство права – це верховенство закону в суспільстві, у відносинах між усіма учасниками суспільного життя, у житті урядових та неурядових організацій, соціальних спільнот, груп, асоціацій і, нарешті, всіх людей. Засоби боротьби з корупцією є неприйнятними, які можуть бути ефективними, але суперечать конституційним принципам функціонування держави та суспільства.

Принцип законності – характеризується зобов'язанням органів державного управління, державних службовців, громадян та різних об'єднань дотримуватися законів та інших нормативних актів, а також існуванням науково обґрунтованої правової бази. Статути повинні бути прийняті законом відповідно до закону та відповідно до закону. Легітимність – це соціально-політичний режим, який складається з верховенства права та закону в суспільному житті, неухильного дотримання законних вимог усіма учасниками суспільних відносин, суворої боротьби зі злочинністю та свавіллям у діяльності державних службовців та гарантій порядку та організації.

Принцип всебічного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів – полягає в органічному поєднанні стратегічних і тактичних завдань, превентивних (соціальних, політичних, економічних, організаційно-адміністративних, правових, соціально-психологічних та інших). оперативно-розшукові заходи, заходи процесуального примусу та інші заходи, що здійснюються різними органами публічної сфери, пріоритет надається превентивним заходам.

Принцип необхідності відповідальності за корупційні злочини означає, що жоден злочин не повинен залишатися безкарним, якщо немає законних підстав для звільнення злочинця.

Принцип відкритості та прозорості органів державної влади та органів місцевого самоврядування пропонує можливість взаємодії громадян, їх об'єднань, юридичних осіб з органами виконавчої влади, органів місцевого самоврядування при формуванні та здійсненні громадського порядку, а також при впливі на їх рішення та діяльність. об'єктивна та достовірна інформація

про їх діяльність. Відкритість та прозорість діяльності місцевих органів влади забезпечується можливістю доступу членів місцевої громади до повної, об'єктивної та достовірної інформації про цю діяльність в обсязі та в порядку, встановлених законом.

Принцип участі громадськості у заходах щодо запобігання та боротьби з корупцією та захисту держави тих, хто їх застосовує, означає, що підтримка громадськості, як свідчить зарубіжний досвід, є важливою передумовою подолання корупції.

Принципом забезпечення відновлення порушених прав та законних інтересів, відшкодування шкоди та шкоди, заподіяної корупцією, є захист наслідків злочину, захист прав та законних інтересів потерпілих (фізичних та юридичних осіб).

До питань державного управління, що займаються боротьбою з корупцією, належать: Президент України, Верховна Рада України, Прокуратура України як спеціально уповноважений орган для боротьби з корупцією та спеціальні підрозділи для боротьби з організованою злочинністю. Злочини Міністерства внутрішніх справ України та Спецпідрозділів Служби безпеки України по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, а також Кабінету Міністрів України, Генерального прокурора України та підпорядкованих йому прокуратури, Національної антикорупційної служби Комітет з обслуговування під керівництвом Президента України, органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Призначення Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України антикорупційними органами залежить від того, чи мають ці органи конституційну владу формувати державну політику, визначати її основні напрями та загальний розвиток. Стратегія.

Крім того, Кабінет Міністрів України координує та контролює виконання заходів щодо запобігання та протидії корупції та розробку державної антикорупційної політики, реалізацію антикорупційної стратегії, встановленої Верховною Радою України, та ключових заходів. Органи виконавчої влади з цих питань (особа) в антикорупційній політиці.

Сьогодні одним із таких органів є Урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики. Основними його завданнями, відповідно до його положень, є: розробка та подання пропозицій щодо встановлення керівних

принципів державної антикорупційної політики, забезпечення ефективної співпраці з центральними та місцевими органами виконавчої влади, громадськими об'єднаннями проти державної корупційної політики при Кабінеті Міністрів України ; систематичний аналіз діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади у галузі запобігання та протидії корупції із здійсненням низки заходів щодо їх злагодженої роботи у цій галузі тощо.

Спеціальним підрозділом Міністерства внутрішніх справ для боротьби з організованою злочинністю є Міністерство державної служби для боротьби зі злочинністю.

Управління державної служби у справах боротьби з економічними злочинами Міністерства внутрішніх справ України є окремим структурним підрозділом кримінальної міліції Міністерства внутрішніх справ України, який підпорядковується безпосередньо Міністру внутрішніх справ України або його довірений особі.

Національна антикорупційна стратегія базується на аналізі ситуації, пов'язаної з різними проявами корупції в країні. Використовується світовий досвід та рекомендації міжнародних організацій за результатами моніторингу та оцінки запобігання та протидії корупції в Україні [8].

Реалізація національної антикорупційної стратегії забезпечує:

- 1) розробку національного законодавства, пов'язаного з дотриманням глобальних антикорупційних стандартів Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції проти корупції, Додаткового протоколу до Конвенції проти корупції, Цивільної конвенції проти корупції та затвердження зобов'язання Верховна Рада України щодо наданих рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) та інших міжнародних установ;
- 2) підвищення ефективності системи запобігання корупції та боротьби з корупцією;
- 3) зниження рівня корупції в системі правоохоронних органів, інших відомств та органів місцевого самоврядування;
- 4) зменшення тіньової економіки;
- 5) формування активної громадської позиції щодо запобігання та боротьби з корупцією [15].

Оцінка ефективності національної антикорупційної стратегії базується на результатах державної програми запобігання та протидії корупції на період

2021-2025 років, позиції України в міжнародних рейтингах (економічна свобода, інвестиційна привабливість, прозорість тощо) . Спостереження за Україною міжнародними організаціями, соціологічні дослідження, опитування громадської думки.

Висновки до розділу 1

Таким чином, корупція є складним і різноманітним (економічним, політичним, правовим, морально-психологічним) соціальним явищем, зміст якого базується на політичних, економічних, соціальних та психологічних факторових системах негативних поглядів, переконань, установок та дій уряду, держави та неурядові організації, політичні партії, громадські організації, які прагнуть служити особистим, егоїстичним, груповим чи корпоративним інтересам шляхом підкупу, підкупу, зловживання владою, надання переваг та вигоди проти суспільних інтересів. Корупція як соціальне явище притаманна всім країнам світу без винятку і є важливою характеристикою державної влади. Його соціальна природа формується економічним, політичним, правовим, моральним, психологічним та іншими аспектами. Водночас політичний аспект займає особливе місце, оскільки корупція як соціальне явище виникає внаслідок здійснення публічної влади.

Антикорупційна політика в Україні має бути спрямована на зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства та держави від загрози корупції. Клієнтом подолання корупції на державній службі України є суспільство, і тому її не можна ігнорувати і виходить за рамки реалізації антикорупційної політики на державній службі. Водночас потрібно забезпечити стратегічну комунікацію, а саме врахування громадської думки у певних рішеннях, які будуть обмежені з точки зору прозорості та відкритості державних службовців. Всі рішення не повинні прийматися принципово «власна або третя сторона» та економічно виправдана, збалансована, що приймається лише після ретельного вивчення всіх запропонованих варіантів. Отже, основою для розробки та реалізації антикорупційної політики на державній службі повинні бути показники для дослідження корупції з боку громадськості та оцінка її ризику.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Пропонується оцінювати рівень корупційної злочинності на основі статистичних даних Генеральної прокуратури України. У 2013 році правоохоронними органами зафіксовано 16 586 злочинів у сфері службової та професійної діяльності у зв'язку з наданням державних послуг, у 2014 році - 15 560 та 2015 - 14 997 [3].

Давайте вивчимо масштаби корупційної злочинності через її окремі прояви, що містяться в різних статтях українського Закону про кримінальну відповідальність: стаття 364 Кримінального кодексу України (2013 - 3810, 2014 - 2567, 2015 - 3078 злочинів); Ст. 365 Кримінального кодексу України (2013 - 1525, 2014 - 1326, 2015 - 1336 злочинів); Ст. 366 Кримінального кодексу України (2013 - 6477, 2014 - 7160, 2015 - 6092 злочини); Ст. 367 Кримінального кодексу України (2013 - 2010, 2014 - 1766, 2015 - 1755 злочинів), стаття 368 Кримінального кодексу України (2013 - 1683, 2014 - 1535, 2015 - 1588 злочинів) [3].

Узагальнення наданої інформації свідчить про те, що рівень серйозних корупційних злочинів загалом знизився за період 2013-2015 років. Зокрема, з 2013 по 2015 рік кількість правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності у зв'язку з наданням державних послуг зменшилась на 9,6%. Загалом, подібна ситуація може спостерігатися щодо масштабів певних корупційних правопорушень у цей період. Зі статистичних даних випливає, що масштаби злочинів, передбачених ст.364 Кримінального кодексу України, зменшились на 23,8%; Ст. 365 Кримінального кодексу України - на 14,1%; Ст. 366 Кримінального кодексу України - на 6,3%; Ст. 367 Кримінального кодексу України - на 14,5%; Ст. 368 КК України - на 6,0%.

Ці дані показують, що у 2013–2015 рр. Існувала нібито стійка тенденція до зменшення як динаміки сучасної корупційної злочинності загалом, так і динаміки найпоширеніших її проявів. На думку деяких криміналістів, зміна рівня корупційної злочинності більше вказує на формальні та популістські показники успіху її боротьби, ніж на реальні зміни в її динаміці [4]. До цього

можна додати, що на основі незадовільних результатів оцінки корупції міжнародними організаціями та сприйняття її громадянами певне зменшення корупційної злочинності в 2013-2015 роках в Україні можна пояснити: маніпулюванням правоохоронними органами статистичною інформацією, штучно покращуючи свої показники, збільшуючи латентність корупційних злочинів за рахунок «обережності» корумпованих чиновників, які не хочуть викриватися правоохоронними органами тощо.

Корупційні злочини становили 2,7% від загальної кількості зареєстрованих в Україні злочинів у 2015 році. Незважаючи на незначну частку таких злочинів у структурі всіх злочинів, здається вкрай важко недооцінити негативний вплив корупції на економічний розвиток держави та навіть сам факт її подальшого існування. Що стосується самої структури корупційної корупції, то частка окремих проявів, передбачених статтями 364 - 368 Кримінального кодексу України, становить понад 90%, а саме: стаття 364 Кримінального кодексу України - 20,5%, стаття 365 Кримінального кодексу України - 8,9%, статті 366 Кримінального кодексу України - 40,6%, статті 367 Кримінального кодексу України - 11,7%, статті 368 Кримінального кодексу України - 10,6%.

Доказом поширення корупції у всіх сферах суспільного життя в Україні є розподіл влади, де є прояви корупції. За даними соціологічного опитування Центру Разумкова 2013 року, на думку респондентів, корупція найчастіше зустрічається в таких органах влади та конкретних сферах: медицина - 84,6%; Правоохоронні органи - 84,0%; Юстиція - 83,4%; Загальна державна влада - 82,3%; політична сфера загалом - 79,6%; Вища освіта - 77,4%; Прокуратура - 76,7%; Податкові органи - 76,6%; політичні партії - 76,0%; Митна служба - 71,9%; загальне місцеве самоврядування - 67,8%; Економічна сфера, ділова активність - 67,3%; СБУ - 58,0%; Середня освіта - 52,7%; Збройні сили України - 46,8%; Профспілки - 45,2%; громадські організації - 39,1% [5].

Подивимось на соціологічне опитування (рис. 2.1)

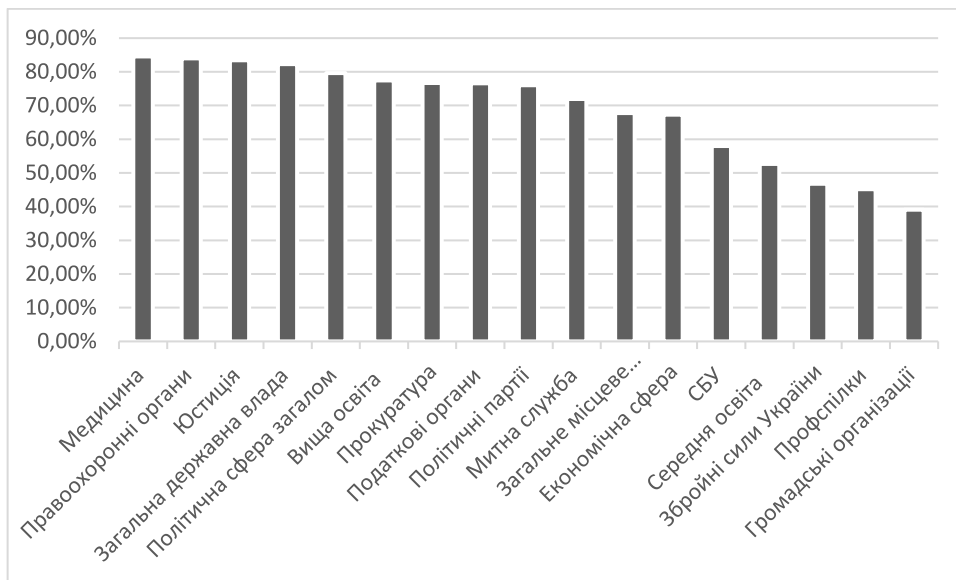

Рис. 2.1. Соціологічне опитування

Як бачимо, на думку українців, найбільш корумпованими сферами є медицина, правоохоронні органи та юстиція. Представлена корисна наукова інформація повинна використовуватися антикорупційним управлінням, спочатку новоствореними органами, не лише «для інформації», а й під час офіційної діяльності, спрямованої на викриття корупційних злочинів та викриття злочинної діяльності корумпованих посадових осіб у відповідних сферах та роботі цих органів. державні органи, органи влади, в яких спостерігається найбільший ризик корупції.

Сьогодні актуальною проблемою є декриміналізація мистецтва. 370 Кримінального кодексу України, який встановлює кримінальну відповідальність за провокацію хабаря. В даний час ця норма стримує повне впровадження Служби безпеки України, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України та інших оперативно-розшукових заходів правоохоронних органів, спрямованих на виявлення працівників, вразливих до незаконних дій. Незважаючи на деяку критику вчених щодо таких змін у законодавстві, низка країн (Грузія, Сінгапур та ін.) Практикують службу так званих провокаторів [9].

Помітним нормативно-правовим заходом у сфері боротьби з корупцією є внесення відповідних змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо неприпустимості відбору підозрюваних у вчиненні кваліфікованих та особливо кваліфікованих форм корупційних злочинів як запобіжний захід відміряйте, поруку або заставу. Домашній арешт. У цьому випадку будуть

мінімізовані випадки ухилення підозрюваних та обвинувачених від слідства та суду, включаючи виїзд з України.

Однак у випадку декриміналізації провокацій на підкуп, до правоохоронців повинні бути жорсткі вимоги до персоналу. Співробітники з високими моральними та професійними якостями повинні бути залучені до організації провокацій хабарництва проти чиновників органів державної влади та місцевого самоврядування. Це необхідно для запобігання зловживанню службовим становищем у разі необґрунтованих тверджень чиновників, отримання незаконних послуг або вчинення інших службових злочинів.

Загалом слід підкреслити, що корупція становить значну загрозу для суспільства, і сьогодні ступінь її поширення є реальною загрозою національній безпеці. Незважаючи на організаційно-правові заходи, вжиті для боротьби з корупцією за останні два роки, їх масштаби не зменшились, що частково слід пояснити відсутністю теоретичних основ для розробки національної антикорупційної політики. Вектор наукового інтересу до вивчення корупції досягає як вивчення системних характеристик корупції, наслідків, які вона має на національному рівні, так і розуміння окремих культурних та психологічних факторів, що сприяють корупційній поведінці чиновників у або це запобігає певній висоті. Отже, явище корупції слід розглядати незалежно, спочатку як соціально-політичне явище, характер якого не можна пояснити лише соціально-психологічними чи економічними особливостями діяльності державних службовців [10].

Залежно від методологічного підходу до проблеми аналізу корупції, розуміння цього явища можна в найширшому розумінні трактувати як загальний результат негативних проявів у сфері державного сектору і вузько як одну з форм отримання особистої вигоди у професійному менеджменті. Сучасний науковий підхід вимагає використання класифікаторів корупційних злочинів у різних сферах державного управління. На думку Н. А. Липовської, вивчення корупції має враховувати її соціокультурний характер, щоб отримати адекватний опис ролі цього складного багаторівневого інституту. Саме модель трансформації зв'язку «суспільство - людина» дозволяє нам розглянути та виміряти сприйняття корупції в органах влади звичайними українцями, поєднати їх об'єктивні та суб'єктивні виміри та здійснити правильний перехід від одного рівня опису до одного знайти іншого. Цей

підхід дозволяє нам визначити роль корупції в суспільстві як автономної, самоврядної, організованої складної ієрархії систем та розробити відповідні механізми для її обмеження. Обраний теоретичний та методологічний ключ дозволяє сформулювати цілісне уявлення про механізми державного управління щодо запобігання та боротьби з корупцією в органах державної влади [2].

Водночас, деякі ключові питання антикорупційних заходів ще не досліджені належним чином. Перш за все, існує чітке визначення сутності корупції в органах державної влади. Встановлення стратегії та тактики боротьби з корупцією, встановлення її цілей та визначення сил та засобів значною мірою залежать від їх правильного розуміння. На цьому тлі більше уваги слід приділяти з'ясуванню соціальної природи корупції. У цьому контексті важливими є історичне походження та соціальні умови корупції, її економічні, правові аспекти, системний характер та зв'язок з іншими негативними соціальними явищами [3]. У той же час політичний аспект корупції часто виділяють через політичний колір корупції: з одного боку, це продукт управління, з іншого боку, він має прямий вплив на формування державних інституцій, функціонування яких значною мірою визначає характер влади.

Що потрібне для успішної боротьби з корупцією [20]:

- 1) політична воля;
- 2) стратегії та плани дій;
- 3) правила;
- 4) систематичний «ремонт» правил;
- 5) невідворотність юридичної відповідальності та покарання.

Досвід боротьби з корупцією в країні та за кордоном показує, що повністю виключити корупцію як соціально неприйнятне явище практично неможливо. За таких умов справжньою метою антикорупційної політики має бути справжнє зменшення масштабів та локалізація корупції в суспільстві, зміна її характеру та обмеження її впливу на соціально-політичні та економічні процеси. В Україні корупція є однією з основних проблем, яку потрібно негайно вирішити. Це становить значну загрозу для демократії, верховенства права, національної безпеки та освіти громадянського суспільства.

Аналіз інституційної складової антикорупційної політики особливо важливий у сучасному контексті системних реформ, одним з основних напрямків яких є курс на європейську інтеграцію, що на сьогодні є найважливішою та необхідною умовою ефективного розвитку держава. Нарешті, він визначає нові орієнтири для геополітичної стратегії в контексті забезпечення демократизації та відповідної оптимізації всіх сфер суспільного життя. Формування демократичної, правової та соціальної держави, розвиток громадянського та інформаційного суспільства, європейська інтеграція України та здійснення політичних, адміністративних та економічних реформ вимагають рішучих заходів щодо боротьби з корупцією. На сучасному етапі розвитку суспільства в умовах швидких соціально-політичних змін тема вдосконалення державної антикорупційної політики набуває першорядного значення, оскільки боротьба з корупцією активно впливає на суспільне життя і є значною мірою вектором для подальшого розвитку розвитку.

На жаль, високий рівень корупції в Україні також обумовлений фактичною інституціоналізацією корупційних відносин. На відміну від класичних уявлень про корупцію як «перешкоду» для нормального процесу управління державними справами, сучасне трактування корупції повинно враховувати зміни в державі: корупція загрожує стати аномалією і часто стає переважною нормою соціальної корупція та політичні актори. «(в інституційному контексті) політична та соціальна реальність. Важливим кроком у нейтралізації цієї деструктивної тенденції може бути негайна розробка державної антикорупційної стратегії, яка враховує найкращі практики промислово розвинених країн, а також реальну практичну взаємодію державних та громадських структур в Україні.

Важливо визначити основні цілі вирішення проблеми, котра має бути досягнута при здійсненні антикорупційних заходів у рамках системних реформ (згідно зі стратегією «Україна - 2025»): перш за все, з'ясувати особливості походження, Україна (з точки зору управлінської науки та права), по-друге, раціоналізація антикорупційного законодавства для закріплення національних традицій та міжнародного досвіду боротьби з корупцією, по-третє, систематизація механізмів запобігання корупції в органах влади та муніципалітети, по-четверте, формування посадових осіб органів влади,

здатних забезпечити проведення антикорупційного перегляду нормативних актів [11].

З цієї причини процес формування національної (державної) антикорупційної політики в Україні вимагає довгострокової стратегії, тактики та конкретних заходів боротьби з корупцією в системі державного управління. Водночас основою для якісних змін у сфері державної антикорупційної політики завжди є сукупність законодавчих актів з формування (або реформування) антикорупційного законодавства, що досягається шляхом прийняття антикорупційних заходів, ефективних антикорупційних законодавство. Суттєвою реформою антикорупційного законодавства має бути створення умов для: обмеження чи запобігання чинникам корупції; Запобігання конфлікту інтересів у професійній діяльності (особистій, службовій, організаційній). Вирішення цієї проблеми можливо шляхом чіткого визначення норм етичної поведінки суб'єкта громадської діяльності, сприйняття громадськістю цілісності як норми поведінки офіційної особи та соціального утвердження цілісності як єдино можливого типу офіційна діяльність. Важливо також пропорційно посилити відповідальність в рамках публічно підтримуваних (затверджених) карних заходів (кримінальних, адміністративних, цивільних, дисциплінарних) та мати чіткі правила дій для органів влади та їх посадових осіб з максимальним описом дозволених меж діяльності чиновники.

У сучасних українських умовах формування нового морального духу має першорядне значення, особливо серед професійних керівників - державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Тому важливо створити такі моральні настанови та імперативи, які повністю запобігають розвитку негативних процесів у суспільстві в цілому та в певних соціально-професійних категоріях, які можуть бути залучені до корупційних дій. По-перше, він належить вищому керівництву на вищому рівні державного управління [12].

Висновки до розділу 2

Заходи боротьби з корупцією включають максимальне скорочення адміністративних рішень, які залежать від розсуду чиновника, обмеження його компетенції формалізованими функціями, обмеження бюрократичної влади, а також різні обмеження прав чиновників "регулювати" посадових осіб економіка, освіта, наука, громадянське суспільство, персонал, збільшення попиту на чиновників за злочини та кримінальні правопорушення на посаді, забезпечення незалежності суддів (судів), максимальна прозорість державної діяльності для громадськості, ЗМІ, наявність реальних, а ніж декларативна політична воля, ці та інші для здійснення заходів.

Слід підкреслити, що чинне українське законодавство практично не містить юридичних засобів для усунення причин та умов, що породжують ризики корупції у сфері службової діяльності.

У цьому контексті реформа державної служби відповідно до міжнародних стандартів є важливою частиною антикорупційних реформ.

Законодавчі гарантії поділу політичних та адміністративних функцій у системі органів державної влади, реального поділу державних, державних та комерційних (приватних) інтересів бізнесу та влади повинні стати запорукою ефективності, стабільності та високого професійного рівня державної служби.

З цією метою Закон України про державну службу потребує суттєвого перегляду (прийняття в новій редакції), з акцентом на створенні прозорої системи відбору персоналу незалежними комісіями та просування по службі на основі об'єктивних критеріїв, запровадження системи ротації. Персонал на посадах, пов'язаних із підвищеним ризиком корупції, підвищенням рівня соціального захисту, розповсюдженням принципів та вимог державної служби серед усіх державних службовців.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В
ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ РАДІ

Львівська обласна рада — представницький орган місцевого самоврядування, який представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та іншими законами, а також повноваження, передані ним сільськими, селищними, міськими радами.

Розглянувши антикорупційну програму Львівської міської ради можна сказати, що Антикорупційну програму Львівської обласної ради на 2021 - 2022 роки (далі - Антикорупційна програма) розроблено на виконання вимог статті 19 Закону України «Про запобігання корупції», відповідно до Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.12.2017 року № 1379, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.01.20 і 8 року за № 87/31539; Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 року № 126, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 28.12.2016 року за № 1718/29848; Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади від 19.01.2017 року № 2 31.

Відповідно до статті 140 Конституції України, статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Львівська обласна рада є органом місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст області, у межах повноважень, визначених Конституцією України, цим Законом та іншими законами, а також повноважень, переданих їй сільськими, селищними, міськими радами.

Метою Антикорупційної програми є створення в обласній раді ефективної системи запобігання корупції в усіх сферах її діяльності, подальше впровадження механізмів прозорості, відкритості, зниження корупційних

ризиків у діяльності обласної ради, доброчесності посадових осіб місцевого самоврядування виконавчого апарату обласної ради та депутатів обласної ради.

Для реалізації вищезазначеного необхідно створити ефективні механізми запобігання корупції та конфлікту інтересів, виявлення корупційних ризиків, що можуть виникнути в діяльності посадових осіб обласної ради; забезпечити своєчасне усунення умов та причин виникнення цих ризиків; запобігти порушенням етичних стандартів поведінки та організувати контроль за дотриманням правил щодо доброчесності, об'єктивності, неупередженості, компетентності, ефективності та належного виконання посадовими особами положень і вимог, визначених положеннями про відділи, посадовими інструкціями, а також щодо відповідності прийнятих рішень вимогам законів та інших нормативно-правових актів.

Було опитано респондентів у Львівській області.

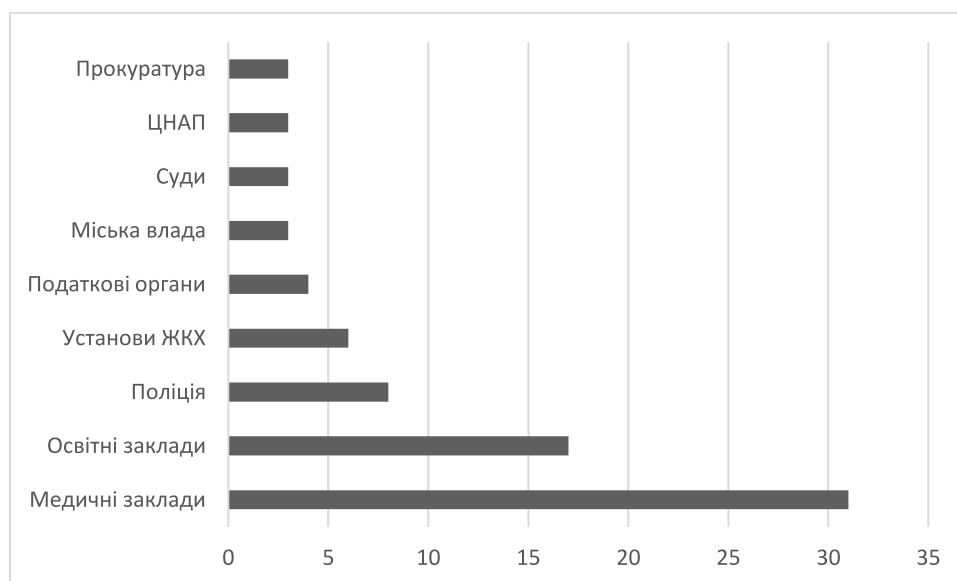

Рис.3.1. % респондентів, які протягом 2 років мали досвід хабарів

Майже половину респондентів (46%) спонукає давати хабарі невпевненість у забезпеченні їхніх прав на отримання послуг у соціальній сфері. За результатами дослідження 31% опитаних відносять до найбільш корумпованих медичні заклади, 17% — освітні [16].

Реформування правоохоронної системи відбувалося паралельно з антикорупційною реформою. Серед здобутків реформи поліції слід зазначити

її деполітизацію, демілітаризацію, децентралізацію, підзвітність і прозорість роботи, забезпечення тісної співпраці з населенням і місцевими громадами, професійну підготовку персоналу. Проте і досі поліція не має реальної політичної нейтральності, дієвих механізмів громадського контролю, запобігання корупції тощо, що підвищує значущість формування інституту добросовісності поліцейських як фундаментальної засади діяльності поліції[21].

Терміни в Антикорупційній програмі вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про запобігання корупції».

Заходами з реалізації загальної відомчої політики стосовно запобігання та протидії корупції у сфері діяльності обласної ради визначено:

1) забезпечення належного рівня знань антикорупційного законодавства посадовими особами обласної ради шляхом проведення організаційної та роз'яснювальної роботи із запобігання, виявлення і протидії корупції (у тому числі проведення семінарів, навчань);

2) забезпечення якісного добору кадрів на засадах прозорого та неупередженого конкурсного відбору;

3) перевірка факту подання посадовими особами місцевого самоврядування виконавчого апарату обласної ради, які в ній працюють (працювали), декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій;

4) проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад у виконавчому апараті обласної ради, що передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, а також посад із підвищеним корупційним ризиком, перелік котрих затверджений Національним агентством з питань запобігання корупції;

5) ознайомлення осіб, які претендують на зайняття посад у виконавчому апараті обласної ради, зі спеціальними обмеженнями, встановленими Законами України «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про запобігання корупції», Загальними правилами етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженими наказом Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158;

б) виявлення в діяльності посадових осіб обласної ради ризиків, сприятливих для вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень;

7) вжиття заходів щодо виявлення конфлікту інтересів та його врегулювання, здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, а також виявлення в діяльності посадових осіб обласної ради ризиків, сприятливих для вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень;

8) забезпечення дотримання обмежень щодо використання службових повноважень, одержання подарунків і неправомірної вигоди, сумісництва, суміщення з іншими видами діяльності, обмеження спільної роботи Близьких осіб, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;

9) здійснення контролю за дотриманням посадовими особами обласної ради загальноетичних норм поведінки під час виконання посадових обов'язків;

10) забезпечення конфіденційності інформації про осіб, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

11) здійснення антикорупційного контролю за прийнятими Львівською обласною радою рішеннями;

12) забезпечення доступу до публічної інформації, дотримання принципів прозорості та неупередженості при висвітленні її на офіційному веб-сайті обласної ради;

13) здійснення інших заходів, визначених вимогами чинного законодавства України.

Щодо оцінки корупційних ризиків у діяльності обласної ради, причин, що їх породжують, та умов, що їм сприяють.

Виявлення корупційних ризиків, найбільш вразливих до корупції процесів, які мають місце під час здійснення посадовими особами та депутатами обласної ради своїх повноважень, а також причин та умов, що сприяють виникненню корупційних ризиків, є одним із основних напрямів у сфері запобігання та протидії корупції.

Оцінювання корупційних ризиків у діяльності Львівської обласної ради проводиться Комісією з оцінки корупційних ризиків у Львівській обласній

раді, що діє на підставі розпорядження голови Львівської обласної ради від 26.10.2018 № 1094. До участі в роботі Комісії залучено представника громадськості.

Оцінювання корупційних ризиків у діяльності обласної ради проведено у відповідності до вимог Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 02.12.2016 № 126, зареєстрованого в Міністерстві юстиції 28 грудня 2016 року за № 1718/29848, та з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розробки антикорупційних програм органів влади, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 19.01.2017 № 31.

Для виконання поставлених завдань складено робочий план оцінювання корупційних ризиків у діяльності обласної ради. Комісією з оцінки корупційних ризиків у Львівській обласній раді виконано всі заплановані робочим планом заходи з проведення оцінки корупційних ризиків, а саме:

- 1) визначено джерела отримання інформації, необхідні для проведення ідентифікації корупційних ризиків;
- 2) визначено коло осіб, відповідальних за проведення ідентифікації корупційних ризиків;
- 3) ідентифіковано корупційні ризики;
- 4) визначено методи та способи оцінки корупційних ризиків;
- 5) проведено оцінку корупційних ризиків.

За результатами проведеної оцінки корупційних ризиків у діяльності Львівської обласної ради затверджено звіт, який містить опис ідентифікованих корупційних ризиків у діяльності Львівської обласної ради, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків (у тому числі відповідальних суб'єктів за їх виконання та необхідні ресурси).

Заходи стосовно усунення виявлених корупційних ризиків полягають у визначенні можливих механізмів протидії та запобігання корупційним ризикам, містять пропозиції щодо шляхів їх реалізації та спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків.

Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування. Для забезпечення проведення серед посадових осіб обласної ради організаційної та роз'яснювальної роботи з питань запобігання, виявлення і протидії корупції впродовж 2021 – 2022 років у Львівській обласній раді планується здійснення (не рідше одного разу на півріччя) навчальних заходів з урахуванням актуальних тем:

1) етична поведінка посадової особи місцевого самоврядування як засіб запобігання та протидії корупції.

2) е-декларування: порядок заповнення, зміни в законодавстві, що стосуються декларування. Правові засади запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Повідомлення про корупцію, правовий статус викривача.

Процедури щодо моніторингу, оцінювання виконання та періодичного перегляду Антикорупційної програми. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції у Львівській обласній раді спільно з постійною комісією з питань законності, депутатської діяльності, регламенту, правоохоронної та антикорупційної діяльності, дотримання прав людини та військових проблем здійснюють контроль за виконанням заходів, передбачених Антикорупційною програмою, а також щоквартально здійснюють моніторинг упровадження цих заходів шляхом проведення оцінки результатів здійснення заходів за критеріями фактичного виконання заходів та їх впливу на очікувані результати з усунення або мінімізації корупційного ризику.

Упродовж 5 (п'яти) робочих днів після виконання кожного із запланованих заходів Антикорупційної програми відповідальний виконавець заходу подає інформацію уповноваженій особі з питань запобігання та виявлення корупції у Львівській обласній раді. Уповноважена особа аналізує зазначену інформацію, готує щоквартальний звіт про виконання заходів Антикорупційної програми та подає його на розгляд постійної комісії з питань законності, депутатської діяльності, регламенту, правоохоронної та антикорупційної діяльності, дотримання прав людини та військових проблем. При цьому аналізується повнота виконання, своєчасність та ефективність виконання кожного заходу Антикорупційної програми.

За результатами моніторингу ефективності запланованих заходів та наслідками проведеного оцінювання результатів їх здійснення, а також після

проведення додаткового оцінювання корупційних ризиків до Антикорупційної програми можуть вноситися зміни або доповнення за пропозицією постійної комісії з питань законності, депутатської діяльності, регламент, правоохоронної та антикорупційної діяльності, дотримання прав людини та військових проблем шляхом прийняття рішення Львівською обласною радою. Індикаторами виконання Антикорупційної програми є повнота, своєчасність та ефективність виконання [13].

Львівська обласна рада співпрацює з особами, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон), вчинених працівниками Львівської обласної ради.

У разі, коли стає відомим факт порушення антикорупційного законодавства працівниками Львівської обласної ради, за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, можна повідомити про це через засоби зв'язку:

- 1) захищена електронна поштова скринька для осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції ;
- 2) спеціальна телефонна лінія, за якою приймаються повідомлення про корупційне правопорушення [14].

Висновки до розділу 3

Метою Антикорупційної програми є створення в обласній раді ефективної системи запобігання корупції в усіх сферах її діяльності, подальше впровадження механізмів прозорості, відкритості, зниження корупційних ризиків у діяльності обласної ради, доброчесності посадових осіб місцевого самоврядування виконавчого апарату обласної ради та депутатів обласної ради.

Для реалізації вищезазначеного необхідно створити ефективні механізми запобігання корупції та конфлікту інтересів, виявлення корупційних ризиків, що можуть виникнути в діяльності посадових осіб обласної ради; забезпечити своєчасне усунення умов та причин виникнення

цих ризиків; запобігти порушенням етичних стандартів поведінки та організувати контроль за дотриманням правил щодо доброчесності, об'єктивності, неупередженості, компетентності, ефективності та належного виконання посадовими особами положень і вимог, визначених положеннями про відділи, посадовими інструкціями, а також щодо відповідності прийнятих рішень вимогам законів та інших нормативно-правових актів.

Розглянуто:

- 1) засади загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції, заходи з їх реалізації.
- 2) оцінка корупційних ризиків у діяльності обласної ради, причини, що їх породжують, та умови, що їм сприяють.
- 3) навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування.
- 4) заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси.
- 5) процедури щодо моніторингу, оцінювання виконання та періодичного перегляду Антикорупційної програми.

ВИСНОВКИ

Корупція є не лише шкідливим юридичним, а й соціальним явищем. Міжнародне співтовариство вже давно знайоме та перевірено чинниками успішного протидії корупції. Перш за все, це відкритий уряд, прозорість та чіткість державних процедур прийняття рішень, ефективні механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність ЗМІ.

В контексті широкомасштабної корупції основна увага приділяється усуненню першопричин, а не боротьбі з конкретними проявами. Як наслідок, правові системи деяких розвинених країн не характеризуються використанням у своєму законодавстві терміна «боротьба». У правовому акті законодавець встановлює принципи запобігання злочинам, що стосуються конкретної сфери діяльності.

Як результат, корупція є повсюдною, оскільки вона зачіпає всі сфери суспільства: економіку, соціальну сферу, політику. Негативні наслідки цього явища не лише заважають поступальному розвитку суспільства, але й становлять серйозну загрозу інтересам національної безпеки.

Причинами поширення корупції більшість експертів називають причини економіки насамперед монополією у всіх її формах, розвитком ринку, який змінюється.

Заходи боротьби з корупцією включають максимальне скорочення адміністративних рішень, які залежать від розсуду чиновника, обмеження його компетенції формалізованими функціями, обмеження бюрократичної влади, а також різні обмеження прав чиновників "регулювати" посадових осіб економіка, освіта, наука, громадянське суспільство, персонал, збільшення попиту на чиновників за злочини та кримінальні правопорушення на посаді, забезпечення незалежності суддів (судів), максимальна прозорість державної діяльності для громадськості, ЗМІ, наявність реальних, а ніж декларативна політична воля, ці та інші для здійснення заходів.

Розглянуто шляхи удосконалення антикорупційної політики в Львівській обласній раді.

Метою Антикорупційної програми є створення в обласній раді ефективної системи запобігання корупції в усіх сферах її діяльності, подальше впровадження механізмів прозорості, відкритості, зниження корупційних ризиків у діяльності обласної ради, доброчесності посадових осіб місцевого самоврядування виконавчого апарату обласної ради та депутатів обласної ради.

Для реалізації вищезазначеного необхідно створити ефективні механізми запобігання корупції та конфлікту інтересів, виявлення корупційних ризиків, що можуть виникнути в діяльності посадових осіб обласної ради; забезпечити своєчасне усунення умов та причин виникнення цих ризиків; запобігти порушенням етичних стандартів поведінки та організувати контроль за дотриманням правил щодо доброчесності, об'єктивності, неупередженості, компетентності, ефективності та належного виконання посадовими особами положень і вимог, визначених положеннями про відділи, посадовими інструкціями, а також щодо відповідності прийнятих рішень вимогам законів та інших нормативно-правових актів.

Отже, можна підсумувати, що цілями антикорупційної політики в публічному управлінні України має стати зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, суспільства і держави. З позиції наукового аналізу доведено, що ефективність зусиль щодо подолання корупції в публічному управлінні державними і комунальними ресурсами значною мірою залежить від системи державного контролю, бюджетування та оціночних показників роботи публічного управлінського персоналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрианов В.Д. Бюрократия, коррупция и эффективность государственного управления / В.Д. Андрианов. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – 218 с.
2. Антикорупційна політика держави: складові та напрями реалізації : навч. посіб. / авт. кол. : С. М. Серьогін (кер авт. кол.), В. В. Баштанник, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2012. – 476 с.
3. Бандурка О.М. Протидія корупції в Україні: стан, тенденції та завдання на сучасному етапі модернізації держави / О.М. Бандурка // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції в Україні : матеріали наук.-практ. конф. (19 квітня 2013 року, м. Харків). – Х. : Золота миля, 2013. – 322 с.
4. Береза О. Д. Особливості корупційних проявів у постіндустріальному суспільстві / О. Д. Береза // Економіка та держава : міжнар. наук.-практ. журн. – 2014. – № 3. – С. 139–143.
5. Бачинин В.А. Неправо (негативное право) как категория и социальная реалья / В.Л. Бачинин // Государство и право. – 2001. – № 5. – С. 14–20.
6. Береза О. Д. Особливості корупційних проявів у постіндустріальному суспільстві / О. Д. Береза // Економіка та держава : міжнар. наук.-практ. журн. – 2014. – № 3. – С. 139–143.
7. Верстюк С. Корупція: визначення, причини появи, вплив на економіку / С. Верстюк // Економіка України. — 2011. — №3. — С. 66–74.
8. Михальченко М. Корупція в Україні: політико-філософський аналіз: монографія / М. Михальченко, О. Михальченко, Є. Невмержицький; Ін-т політ. і етнонац. Дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Кураса, 2010. – 615 с.
9. Нижник Н. Р. Теоретичні аспекти державного управління : [монографія] / Н. Р. Нижник, С. П. Мосов. – Чернівці : Технодрук, 2011. – 248 с.
10. Нижник Н. Р. Теоретичні аспекти державного управління : [монографія] / Н. Р. Нижник, С. П. Мосов. – Чернівці : Технодрук, 2011. – 248 с.
11. Попченко Т. П. Розвиток державно-управлінських механізмів протидії виникненню корупції у сфері охорони здоров'я в Україні : автореф. дис.

на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : [спец.] 25.00.02 “Механізми держ. упр.” / Попченко Т. П. ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ, 2010. – 20 с.

12. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Рогульський С. С. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2005. – 19 с.

13. Соловйов В. М. Запобігання і протидія корупції в державному управлінні України : монографія / В. М. Соловйов. – Київ : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2012. – 508 с.

14. Остапенко О. Г. Проблеми доброчесності поліцейських / О.Г. Остапенко // Проблеми сучасної поліцейстики: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 23 квіт. 2021 р. – Харків: ХНУВС, 2021. – С. 174-177.

15. Привалов Ю. Теневая экономика и коррупция в Украине / Ю. Привалов, Ю. Сапелкин // Общество и экономика. — 2001. — №9. — С. 113–137.

16. Прохоренко О. Я. Корупція по-українськи (сутність, стан, проблеми): монографія / О. Я. Прохоренко. – К. : Вид. НАДУ, 2005. – 456 с

17. Офіційний сайт національного агенства з питань запобігання корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/Antykoruptsijna-programa-Lvivskoyi-oblasnoyi-rady-na-2021-2022.pdf>

18. Офіційний сайт Львівської обласної ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://lvivoblrada.gov.ua/>

19. Офіційний сайт Антикорупційного порталу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.acrc.org.ua/>

20. Офіційний сайт національного агенства з питань корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nazk.gov.ua/uk/>

21. Разінкова В. П. Лук’янець С. П. Суб’єкти та принципи протидії корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12673>

РЕФЕРАТ

Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 53 сторінки, вона містить 3 рисунки, 21 використаних джерел та 2 додатки.

Реалізація антикорупційної політики в системі публічного адміністрування

Актуальність теми. На думку багатьох міжнародних та національних науковців та експертів, корупція є найважливішою проблемою у світі і, крім того, основною загрозою для розвитку суспільства. В умовах тотальної корупції в усіх гілках влади на всіх рівнях, особливо в країнах третього світу, неможливо вирішити соціальні, економічні та політичні проблеми.

Об'єкт дослідження є явище корупції на міжнародному рівні та на рівні українського законодавства, шляхи її подолання.

Предметом дослідження є реалізація антикорупційної політики в системі публічного адміністрування.

Мета роботи полягає у вивченні, аналізі та узагальненні новітнього антикорупційного законодавства, поглядах вчених на цю тему, міжнародно-правових стандартах для виявлення шляхів боротьби з корупцією у різних країнах, їх сильних та слабких сторін.

Завданням роботи є: визначити теоретичні засади антикорупційної політики в системі публічного адміністрування, здійснити аналіз антикорупційної політики в системі публічного адміністрування. Визначити напрям удосконалення антикорупційної політики в Львівській обласній раді.

Наукове значення отриманих результатів полягає в визначенні напрямів антикорупційної політики на прикладі Львівської обласної ради.

Ключові слова: корупція; антикорупційна політика; публічне адміністрування.

ESSAY

Thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources used, appendices. The total volume of the work is 53 pages, it contains 3 figures, 21 sources used and 2 appendices.

Implementation of anti-corruption policy in the system of public administration

Actuality of theme. According to many international and national scholars and experts, corruption is a major problem in the world and, in addition, a major threat to society. Under conditions of total corruption in all branches of government at all levels, especially in third world countries, it is impossible to solve social, economic and political problems.

The object of research is the phenomenon of corruption at the international level and at the level of Ukrainian legislation, ways to overcome it.

The subject of the study is the implementation of anti-corruption policy in the system of public administration.

The purpose of the work is to study, analyze and summarize the latest anti-corruption legislation, the views of scholars on this topic, international legal standards to identify ways to combat corruption in different countries, their strengths and weaknesses.

The task of the work is: to determine the theoretical foundations of anti-corruption policy in the system of public administration, to analyze anti-corruption policy in the system of public administration, to determine the direction of improving anti-corruption policy in the Lviv Regional Council.

The scientific significance of the obtained results is to determine the directions of anti-corruption policy on the example of the Lviv Regional Council.

Key words: corruption; anti-corruption policy; public administration.

ДОДАТКИ

Додаток А
Схема логіки побудови дипломної роботи

Мета роботи: вивчити, проаналізувати та узагальнити новітнє антикорупційне законодавство, погляди вчених на цю тему, міжнародно-правові стандарти для виявлення шляхів боротьби з корупцією у різних країнах, їх сильних та слабких сторін.
 Об'єкт дослідження: явище корупції на міжнародному рівні та на рівні українського законодавства, шляхи її подолання.
 Предмет дослідження: реалізація антикорупційної політики в системі публічного адміністрування.

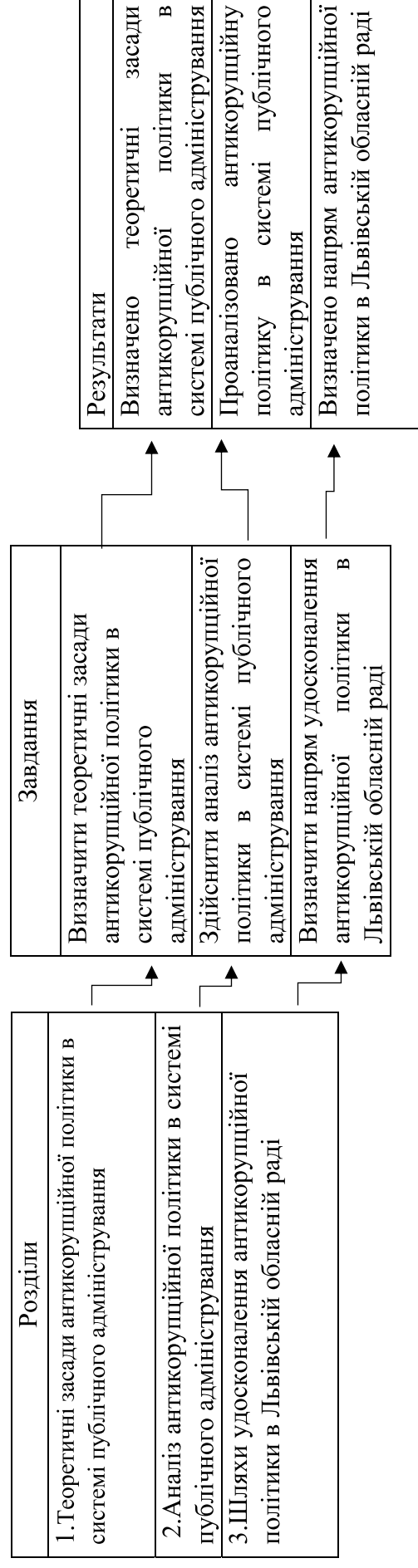

Рис. А.1. Схема логіки побудови дипломної роботи. Тема: «Реалізація антикорупційної політики в системі публічного адміністрування»

Додаток Б

Проект наукової публікації на тему:

«Реалізація антикорупційної політики у системі публічного адміністрування»

Столярчук Єлизавета Сергіївна
студентка спеціальності
«Публічне управління та
адміністрування»
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

**РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ**

**IMPLEMENTATION OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN THE SYSTEM
OF PUBLIC ADMINISTRATION**

Анотація. Розглядається корупція в системі публічного адміністрування. Розглядаються методологічні основи та практичні аспекти запобігання та протидії корупційним проявам у системі публічного адміністрування.

Ключові слова: корупція; антикорупційна політика; публічне адміністрування.

Stoliarchuk E.S.

Abstraction. Corruption in the public administration system is considered. Methodological bases and practical aspects of preventing and counteracting corruption in the system of public administration are considered.

Key words: corruption; anti-corruption policy; public administration.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Корупція визнається великою проблемою для держави та її розвитку, хоча завжди була притаманна майже всім суспільствам. В умовах тотальної корупції в усіх гілках влади на всіх рівнях, неможливо вирішити соціальні, економічні та політичні проблеми. Негативні наслідки, спричинені цим явищем, не лише заважають

поступальному, поступальному розвитку суспільства, але й становлять серйозну загрозу інтересам національної безпеки .

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування й реалізації антикорупційної політики в системі державної служби України, впровадження антикорупційних заходів, розвитку антикорупційного законодавства досліджували такі науковці, як: О. Андрійко, В. Бавін, В. Баштанник, Ю. Битяк, Є. Додін, Д. Заброта, В. Ківалов, С. Максимов, І. Мацкевич, М. Мельник, В. Соловйов, О. Федотов та ін. Сьогодні актуальні питання антикорупційної політики в публічному адмініструванні досить детально викладено в роботах О. Новікова, В. Якобчук, С. Косянчука та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є надання рекомендацій щодо шляхів реалізації антикорупційної політики в органах публічного адміністрування.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сучасного соціального розвитку та інтеграції України в процеси глобалізації однією з найбільших і найнебезпечніших загроз нашому майбутньому є корупція та її неконтрольоване проникнення у всі сфери соціально-політичного, соціально-економічного та правового життя нашої держава [1].

Сьогодні немає жодної країни, жодної соціально-політичної системи, в якій корупція була б повністю ліквідована. Жодна країна не мала, не мала і навряд чи матиме повний і абсолютний імунітет від корупції найближчим часом, принаймні до тих пір, поки нинішня система політичних координат та нинішня соціально-політична формація. Корупція існує і проявляється навіть у розвинутих демократіях та вільних постіндустріальних економіках. Різниця між цими країнами полягає не в наявності чи відсутності корупції як такої, а в її масштабах, характері та динаміці корупції, наслідках корупції на економічні, політичні, правові та інші соціальні процеси. Отже, межа між «нами» та «ними» проходить там, де корупція від негативного соціально-політичного явища, присутність якого у публічному полі присутня, але контролюється, стає

паразитичним елементом у суспільстві, який взаємопов'язаний як чужорідний орган у ДНК. Клітини-господарі, використовуючи всі наявні ресурси політичної влади лише для збільшення власної присутності та розповсюдження повного руйнівного впливу на всі процеси, необхідні для виживання всієї без винятку системи.

Корупція - найбільша хвороба політичної бюрократії сьогодні. Корупція виявляє неефективність уряду, його нездатність та функціональну недосконалість державних та громадських установ, що формують систему. Але це явище не є надбанням цивілізованого суспільства [2].

Чітко визначити термін «корупція» дуже важко, оскільки це складне соціально-економічне явище з надзвичайно великою диверсифікацією його проявів та форм залежно від релігійних, історичних, культурних та правових відмінностей між країнами: інша - цілком прийнятна практика, елемент культурного вираження. Соціальна природа корупції виявляється в тому, що:

- має соціальну обумовленість (є продуктом соціального життя);
- має свою соціальну цінність, яку суспільство платить за існування корупції, суттєво впливає на найважливіші соціальні процеси;
- має історичне походження та глобальний характер, є правовим, економічним, політичним, психологічним та моральним явищем;
- має здатність пристосовуватися до соціальної реальності, постійно мислити і змінюватися.

Більшість енциклопедичних словників трактують цей термін на основі латинського «Согтуріо» - корупція, корупція, підкуп, корупція державних і політичних чиновників, чиновників. У словниках ви також знайдете ще одне близьке до нього латиноамериканське слово, яке передує слову «корупція» - «корозія», що означає «корозія, руйнування». Порівняння цих подібних концепцій дозволяє нам інтерпретувати корупцію як процес, який порушує, руйнує суспільство, державу, внутрішній уряд тощо. Цей підхід підтверджується в сучасних українських реаліях [3].

Подолання корупції призведе до повернення значних переваг, які корупція отримує у сфері соціального обміну та забезпечить їх чесним громадянам. Це сприятиме приведенню соціального обміну в суспільство в нормальному (природному) стані, а також значному збільшенню доходів чесних громадян, які отримують їх згідно із Законом про соціальний обмін та Законом про соціальну конкуренцію. Корупція - це завжди втручання в державну владу, яке полягає у її довільному використанні в приватних (або корпоративних) інтересах.

Як соціальне явище корупція існує в певних інституційних рамках, в яких на неї впливають правові, економічні, політичні та соціальні процеси, а корупція впливає на право, економіку, політику, ідеологію, соціальну психологію тощо.

Корупція - це не лише певні дії, а й система негативних думок, переконань, установок, а це означає, що корупція - це ще й психологічне та моральне явище. Він не існує поза поведінкою людей, їх діяльністю.

Можна погодитися з думкою, висловленою в науковій літературі, що запобігання корупції та її проявам буде ефективним за умови існування науково обґрунтованого визначення ризиків корупції в різних сферах державного управління, промисловості та діяльності різних відомств та органи місцевого самоврядування [4]. Лише в цьому випадку запобіжні заходи ефективні, оскільки спрямовані на усунення певних криміногенних факторів корупції. Тому держава в особі правоохоронних органів повинна бути замовником кримінологічних та соціологічних досліджень корупційних злочинів для виявлення корупційних ризиків у сферах юстиції, правоохоронної діяльності, медицини, освіти, енергетики, агропромисловості, металургії, банківської справи та фінанси, побутові, військові.

Реалізація національної антикорупційної стратегії забезпечує:

- розробка національного законодавства, пов'язаного з дотриманням глобальних антикорупційних стандартів Конвенції ООН проти корупції, Кримінальної конвенції проти корупції, Додаткового протоколу до Конвенції

проти корупції, Цивільної конвенції проти корупції та затвердження зобов'язання Верховна Рада України щодо наданих рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) та інших міжнародних установ;

- підвищення ефективності системи запобігання корупції та боротьби з корупцією;

- зниження рівня корупції в системі правоохоронних органів, інших відомств та органів місцевого самоврядування;

- зменшення тіньової економіки;

- формування активної громадської позиції щодо запобігання та боротьби з корупцією.

Оцінка ефективності національної антикорупційної стратегії базується на результатах державної програми запобігання та протидії корупції на період 2021-2025 років, позиції України в міжнародних рейтингах (економічна свобода, інвестиційна привабливість, прозорість тощо) . Спостереження за Україною міжнародними організаціями, соціологічні дослідження, опитування громадської думки.

Розглянемо сучасний стан та можливості вдосконалення формування та реалізації антикорупційної політики на державній службі України та визначаємо характер державної антикорупційної політики на державній службі як складне правове та соціально-політичне явище, яке має певні характеристики [5]:

- Відповідно до форм, інструкцій, завдань та сфер впливу антикорупційної політики на державній службі це розглядається як скоординована взаємодія всіх державних органів, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства та громадян для боротьби з корупцією в суспільстві;

- Антикорупційна політика на державній службі в адміністративно-правовому розумінні є різновидом громадського порядку та державного управління.

- Антикорупційна політика держави на державній службі реалізується шляхом цілеспрямованої вольової діяльності певних людей, які є державними службовцями (суб'єкт антикорупційної політики).

- Антикорупційна політика на державній службі має систематичний характер, оскільки проводиться виключно в складній соціальній системі. Ця система є внутрішньою особливістю антикорупційної політики держави, що забезпечує узгодженість, координацію, підпорядкованість, необхідну доцільність, раціональність та ефективність цього процесу. Реалізація антикорупційної політики - це постійний щоденний процес.

- Антикорупційна політика на державній службі здійснюється виключно на основі чинного законодавства певної держави на певний історичний момент часу.

- Антикорупційна політика на державній службі полягає у здійсненні регуляторного та організаційного практичного впливу на об'єкти державного управління, якими є суспільні відносини в будь-якій сфері суспільства, при цьому суб'єкти та об'єкти працюють разом в єдиній складній системі.

Слід зазначити, що в Україні майже кожен державний орган має антикорупційні підрозділи, але в основному вони є освітніми. Не існує єдиної ієрархії та відповідальності перед Національним агентством з питань запобігання корупції.

Соціальна небезпека будь-якого виду чи групи кримінальних правопорушень визначається не лише орієнтацією на певний об'єкт у вигляді певних соціальних відносин, соціальних благ чи цінностей. Про негативні наслідки, зокрема корупційні злочини, у кримінологічному сенсі можна судити на основі їх «ціни», тобто на основі шкоди, заподіяної державі та суспільству. Особливістю «ціни» корупційної злочинності порівняно з іншими видами злочинів є, з одного боку, різноманітність її негативних наслідків (політичних, соціальних, економічних, психологічних, технологічних та ін.), а з іншого боку, здатність впливати на внутрішню та зовнішню політику. Держава, визначити їх пріоритети. Дійсно, корупція - це сучасний

кримінальний інструмент (засіб) для політичного та економічного маніпулювання окремими державами та діяльністю їх органів [6].

Дослідження сучасного стану корупційної злочинності в Україні дає підстави для переходу до вирішення іншої наукової проблеми статті - визначення основних антикорупційних стратегій. В узагальненому вигляді вони представлені в українському Законі «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на період 2014-2017» від 14 жовтня 2014 року. Основними напрямками боротьби з корупцією відповідно до цього положення є:

- 1) запобігання корупції в представницьких органах влади;
- 2) створення доброчесної державної служби;
- 3) запобігання корупції в діяльності органів виконавчої влади;
- 4) запобігання корупції при державних закупівлях;
- 5) запобігання корупції в органах судової та кримінальної юстиції;
- 6) запобігання корупції в приватному секторі;
- 7) забезпечення доступу громадян до інформації;
- 8) Формування негативного ставлення до корупції тощо [7].

Однак ці стратегії не є вичерпними, оскільки неможливо включити всі антикорупційні заходи в один закон. Виходячи із сучасного стану корупційних злочинів та ефективності боротьби з корупцією в Україні, зазначені вище стратегії повинні доповнюватися низкою заходів, без яких антикорупційна політика нашої країни не зможе відповідати високим міжнародним стандартам у цій галузі. площі.

Помітним нормативно-правовим заходом у сфері боротьби з корупцією є внесення відповідних змін до Кримінально-процесуального кодексу України щодо неприпустимості відбору підозрюваних у вчиненні кваліфікованих та особливо кваліфікованих форм корупційних злочинів як запобіжний захід відміряйте, поруку або заставу. Домашній арешт. У цьому випадку будуть мінімізовані випадки ухилення підозрюваних та обвинувачених від слідства та суду, включаючи виїзд з України.

Однак у випадку декриміналізації провокацій на підкуп, до правоохоронців повинні бути жорсткі вимоги до персоналу. Співробітники з високими моральними та професійними якостями повинні бути залучені до організації провокацій хабарництва проти чиновників органів державної влади та місцевого самоврядування. Це необхідно для запобігання зловживанню службовим становищем у разі необґрунтованих тверджень чиновників, отримання незаконних послуг або вчинення інших службових злочинів.

Загалом слід підкреслити, що корупція становить значну загрозу для суспільства, і сьогодні ступінь її поширення є реальною загрозою національній безпеці. Незважаючи на організаційно-правові заходи, вжиті для боротьби з корупцією за останні два роки, їх масштаби не зменшились, що частково слід пояснити відсутністю теоретичних основ для розробки національної антикорупційної політики. Вектор наукового інтересу до вивчення корупції досягає як вивчення системних характеристик корупції, наслідків, які вона має на національному рівні, так і розуміння окремих культурних та психологічних факторів, що сприяють корупційній поведінці чиновників у або це запобігає певній висоті. Отже, явище корупції слід розглядати незалежно, спочатку як соціально-політичне явище, характер якого не можна пояснити лише соціально-психологічними чи економічними особливостями діяльності державних службовців [8].

Суть сучасних корупційних викликів полягає в тому, що корупція загрожує національній безпеці та впровадженню реформи державного управління. Введений в 2014 році український закон «Про очищення влади» визначив як правові, так і організаційні принципи очищення влади (люстрації) для захисту та підтвердження демократичних цінностей, верховенства права та прав людини в Україні, а також як суто політичні аспекти. «Очищення влади (люстрація) - це заборона, встановлена цим законом або судовим рішенням певних осіб обіймати певні посади (на службі) (далі - посади) (за винятком виборних посад) в органах влади та органах місцевого самоврядування (Люстрація) проводиться з метою запобігання участі в управлінні державними

справами осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю вжили заходів (та / або сприяли їх здійсненню), спрямованих на збільшення сили попереднього режиму узурпації політики, що підриває основи національної безпеки та оборони України або незаконне порушення прав і свобод людини і ґрунтується на таких принципах: верховенство права; відкритість, прозорість та суспільні відносини; презумпція невинуватості; особиста відповідальність; гарантія захисту власності» [9].

Водночас, деякі ключові питання антикорупційних заходів ще не досліджені належним чином. Перш за все, існує чітке визначення сутності корупції в органах державної влади. Встановлення стратегії та тактики боротьби з корупцією, встановлення її цілей та визначення сил та засобів значною мірою залежать від їх правильного розуміння. На цьому тлі більше уваги слід приділяти з'ясуванню соціальної природи корупції. У цьому контексті важливими є історичне походження та соціальні умови корупції, її економічні, правові аспекти, системний характер та зв'язок з іншими негативними соціальними явищами [10]. У той же час політичний аспект корупції часто виділяють через політичний колір корупції: з одного боку, це продукт управління, з іншого боку, він має прямий вплив на формування державних інституцій, функціонування яких значною мірою визначає характер влади.

Слід підкреслити, що чинне українське законодавство практично не містить юридичних засобів для усунення причин та умов, що породжують ризики корупції у сфері службової діяльності.

У цьому контексті реформа державної служби відповідно до міжнародних стандартів є важливою частиною антикорупційних реформ.

Законодавчі гарантії поділу політичних та адміністративних функцій у системі органів державної влади, реального поділу державних, державних та комерційних (приватних) інтересів бізнесу та влади повинні стати запорукою ефективності, стабільності та високого професійного рівня державної служби.

З цією метою Закон України про державну службу потребує суттєвого перегляду (прийняття в новій редакції), з акцентом на створенні прозорої системи відбору персоналу незалежними комісіями та просування по службі на основі об'єктивних критеріїв, запровадження системи ротації. Персонал на посадах, пов'язаних із підвищеним ризиком корупції, підвищенням рівня соціального захисту, розповсюдженням принципів та вимог державної служби серед усіх державних службовців.

Висновки. Корупція є не лише шкідливим юридичним, а й соціальним явищем. Міжнародне співтовариство вже давно знайоме та перевірено чинниками успішного протидії корупції. Перш за все, це відкритий уряд, прозорість та чіткість державних процедур прийняття рішень, ефективні механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадянського суспільства, свобода слова, свобода та незалежність ЗМІ.

В контексті широкомасштабної корупції основна увага приділяється усуненню першопричин, а не боротьбі з конкретними проявами. Як наслідок, правові системи деяких розвинених країн не характеризуються використанням у своєму законодавстві терміна «боротьба». У правовому акті законодавець встановлює принципи запобігання злочинам, що стосуються конкретної сфери діяльності.

У політиці надання державних службовців держава також забезпечує реальні гарантії роботи, соціальну та матеріальну підтримку державних службовців та членів їх сімей. Забезпечуючи чиновника якомога більше, держава зменшує ризик його «лояльності» до корупції та її проявів.

Як результат, корупція є повсюдною, оскільки вона зачіпає всі сфери суспільства: економіку, соціальну сферу, політику. Негативні наслідки цього явища не лише заважають поступальному розвитку суспільства, але й становлять серйозну загрозу інтересам національної безпеки.

Причинами поширення корупції більшість експертів називають причини економіки насамперед монополією у всіх її формах, розвитком ринку, який змінюється.

Заходи боротьби з корупцією включають максимальне скорочення адміністративних рішень, які залежать від розсуду чиновника, обмеження його компетенції формалізованими функціями, обмеження бюрократичної влади, а також різні обмеження прав чиновників "регулювати" посадових осіб економіка, освіта, наука, громадянське суспільство, персонал, збільшення попиту на чиновників за злочини та кримінальні правопорушення на посаді, забезпечення незалежності суддів (судів), максимальна прозорість державної діяльності для громадськості, ЗМІ, наявність реальних, а ніж декларативна політична воля, ці та інші для здійснення заходів.

Література

1. Антикорупційна політика держави: складові та напрями реалізації : навч. посіб. / авт. кол. : С. М. Серьогін (кер авт. кол.), В. В. Баштанник, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2012. – 476 с.
2. Бачинин В.А. Неправо (негативное право) как категория и социальная реалья / В.Л. Бачинин // Государство и право. – 2001. – № 5. –С. 14–20.
3. Береза О. Д. Особливості корупційних проявів у постіндустріальному суспільстві / О. Д. Береза // Економіка та держава : міжнар. наук.-прак. журн. –2014.– № 3. – С. 139–143.
4. Буряк Г. С. Корупційні відносини в сучасних умовах інституціоналізації світової економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: □ спец. □ 08.00.02 / Буряк Г. С. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2010. – 24 с.
5. Криминология : учеб. для вузов / Гуров, А.И. и др. ; науч. ред. Н.Ф. Кузнецова, В.В. Лунеев. – М. : Волтерс Клувер, 2005. – 420 с.
6. Михальченко М. Корупція в Україні: політико-філософський аналіз : монографія / М. Михальченко, О. Михальченко, Є. Невмержицький; Ін-т політ. і етнонац. Дослідж. ім. І. Ф. Кураса НАН України. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Кураса, 2010.– 615 с.
7. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія / О. Ю. Бусол. – Київ : Ін Юре, 2014. – 564 с.

8. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Рогульський С. С. ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2005. – 19 с.

9. Бадалова О.С. Загальні історико-правові аспекти боротьби з корупцією // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – №11. – С. 149–153.

10. Бандурка О.М. Протидія корупції в Україні: стан, тенденції та завдання на сучасному етапі модернізації держави / О.М. Бандурка // Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції в Україні : матеріали наук.-практ. конф. (19 квітня 2013 року, м. Харків). – Х. : Золота миля, 2013. – 322 с.